

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ЦИКЪЛ „ФИЛОСОФИЯ”

30 май 2017 г., Вариант 2

Модул 1 – време за работа 60 минути

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговори!

1. Познавателен психичен процес, при който действителността се отразява във формата на нови, необичайни или дори невъзможни образи и представи, наричаме:

- А) усещане
- Б) възприятие
- В) представа
- Г) въображение

2. Как Ерик Ериксън разбира понятието за криза?

- А) като досаден проблем
- Б) като тежък конфликт
- В) като възможност за промяна
- Г) като неизбежна катастрофа

3. Коя двойка понятия е характерна за психологическата школа на бихевиоризма?

- А) душа и тяло
- Б) стимул и реакция
- В) съзнавано и несъзнавано
- Г) свобода и детерминизъм

4. Кое понятие е особено важно за психологическата школа на хуманистичната психология?

- А) душа
- Б) памет
- В) емпатия
- Г) несъзнавано

5. Частичната или тоталната липса на информация от сетивата води до:

- А) трансцендентална аперцепция
- Б) сензорна депривация
- В) реминисценция
- Г) алиенация

6. Понятието *фрустрация* означава:

- А) състояние на неудовлетвореност
- Б) влияние на миналия опит
- В) полово влечение
- Г) слаба памет

7. Коя от изброените двойки понятия НЕ влиза в отношение на род към вид?

- А) бозайник и лъв
- Б) юрист и съдия
- В) ръка и длан
- Г) домашна птица и кокошка

8. Конюнкцията „Утре ще бъде слънчево и няма да вали” ще бъде истинна, когато:

- А) Утре не е слънчево и вали.
- Б) Утре е слънчево и не вали.
- В) Утре не е слънчево и не вали.
- Г) Утре е слънчево, но вали.

9. В коя от следните двойки понятия са в отношение на противоречивост:

- А) добър-лош
- Б) зрял-незрял
- В) красив-грозен
- Г) светъл-тъмен

10. Какъв тип е умозаключението: „Всички плодове имат витамини. Ябълките са плодове. Следователно ябълките имат витамини”?

- А) индуктивно
- Б) аналогия
- В) противоречиво
- Г) дедуктивно

11. Коя от изброените двойки се състои от тждествени понятия?

- А) самолет и летателно средство
- Б) министър-председател и премиер
- В) сграда и хотел
- Г) община и орган на местната власт

12. Кое от изброените понятия НЕ е вид умозаключение?

- А) индукция
- Б) аналогия
- В) дедукция
- Г) субект

13. Кое от следните твърдения е вярно за етическото учение хедонизъм?

- А) изисква човешките постъпки да се оценяват по техните последици за другите
- Б) нравственото поведение се състои в изпълнението на дълга
- В) нравственото поведение се опира на любовта към човека
- Г) удоволствията са в основата на нравственото поведение

14. Категоричният императив на И. Кант изисква да се гледа на другия човек като:

- А) цел, а не като средство
- Б) средство за постигане на цели
- В) субект с права и задължения
- Г) най-висше същество

15. Космополитизмът като принцип от стоическата етика означава, че:

- А) всички хора са равни като членове на една морална общност
- Б) всички хора са разделени от политическите си възгледи
- В) различията между хората са непреодолими
- Г) политиката няма значение за космоса

16. Учението за причинната зависимост на човешката воля се нарича:

- А) индетерминизъм
- Б) детерминизъм
- В) прагматизъм
- Г) натурализъм

17. Вяра, надежда и любов са добродетели, които са основни за:

- А) античната философия
- Б) християнската религия
- В) философията на нихилизма
- Г) българската възрожденска литература

18. Доброто според Платон е:

- А) илюзия
- Б) утопия
- В) идея
- Г) мит

19. Кой от следните дялове на правото регулира обществените отношения в сферата на държавното управление?

- А) семейно право
- Б) трудово право
- В) наказателно право
- Г) административно право

20. Коя от изброените дефиниции се отнася до позитивното право?

- А) нормативните актове, приети от държавата по волята на законодателя
- Б) всички норми, които хората прилагат за разрешаване на конфликти
- В) нормите на обичая и традицията
- Г) съвкупност от права общи за всички хора и основани на морални ценности

21. Изпълнителната власт в Република България се осъществява от:

- А) Президента
- Б) Народното събрание
- В) Министерския съвет
- Г) Висшия съдебен съвет

22. Тезата, че естественото състояние на човека е „Война на всички против всички“, се застъпва от:

- А) Кант
- Б) Русо
- В) Августин
- Г) Хобс

23. Кое от изброените НЕ е избирателна система?

- А) пропорционална система
- Б) мажоритарна система
- В) олигархична система
- Г) преференциална система

24. Обезпечаване на задълженията чрез недвижим имот се нарича:

- А) залог
- Б) ипотека
- В) поръчителство
- Г) престация

25. Понятията „вода“, „въздух“, „огън“, „число“ придобиват философска значимост в:

- А) древноизточната философия като характеристики на границите на света
- Б) средновековната религиозна философия като свързани с божествената същност
- В) древногръцката философия като определения на началото на съществуващото
- Г) модерната философия като описание на материалния свят

26. Според Ф. Бейкън познанието на истината е затруднено от:

- А) романтиката
- Б) четири идола на разума
- В) липсата на опит
- Г) липсата на теория

27. Кой от изброените философи използва метода на иронията?

- А) Талес
- Б) Сократ
- В) Аристотел
- Г) Хегел

28. Понятието „екзистенция“ се определя във философията като:

- А) обществен порядък
- Б) природен порядък
- В) човешко съществуване
- Г) историческа закономерност

29. През коя епоха са „популярни“ доказателствата за съществуването на Бог?

- А) Съвременност
- Б) Средновековие
- В) Античност
- Г) Архаика

30. Методът, чийто основни стъпки са тълкуване, интерпретация и разбиране, се нарича:

- А) интуиция
- Б) херменевтика
- В) диалектика
- Г) феноменология

**ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ЦИКЪЛ „ФИЛОСОФИЯ”**

30 май 2017 г., Вариант 2

Модул 2 – време за работа 60 минути

Отговорите на задачи от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. Кое етическо понятие трябва да бъде добавено на празното място в края на текста от „Пирът“ на Платон? Запишете думата в свитъка за свободните отговори.

„Но понеже природата на тялото се оказала разделена на две, половините копнеели една по друга и се събирали. ... Следователно всеки от нас е половина от човек, тъй като е бил разрязан като половина от едно цяло. ... Така че всеки търси постоянно собствената си половина. Жаждата и стремежът да се възстанови тази цялост има названието -----.“

32. Три от основните етически учения имат различно разбиране за смисъла на моралния живот: 1) хедонизъм, 2) аскетизъм и 3) евдемонизъм. Запишете в свитъка на свободните отговори със съответната цифра с кое от тях свързвате следните твърдения като го обозначите с неговата буква:

- А) Нравствено съвършенство се постига чрез отричане на материалните удоволствия.
- Б) Смисълът на живота е в търсенето на щастие.
- В) Най-висша цел на човешкия живот е удоволствието и наслаждението.

33. Ако съждението „Всички хора са добри“ е истинно, то напишете истинни или неистинни са останалите съждения от логическия квадрат:

- А) Някои хора НЕ са добри.
- Б) Някои хора са добри.
- В) Нито един човек НЕ е добър.

34. На всяко едно от долните твърдения съответства един от следните елементи на структурата на човешката душевност, посочени от З. Фройд – Аз (Ego), То (Id) и Свръх-Аз (Super-Ego). Отбележете в свитъка със свободни отговори кой от тях на кое твърдение съответства:

1. Съзнанието, което ни ориентира в реалността и взема решенията.
2. Съвкупност от моралните принципи и норми на поведение, които човек възприема.
3. Съвкупност от всички първични, биологични и инстинктивни влечения, които са неосъзнати от човека.

Прочетете текста и изпълнете задачите към него (от 35. до 38. включително)

„Храмът на науката е едно сложно построение. Различни са присъстващите в него хора и довелите ги тук духовни сили. Някои от тях се занимават с наука с гордото чувство за своето интелектуално превъзходство... В храма можем да намерим и други: тук те принасят плодовете на своите мисли в жертва единствено на утилитарни цели. Ако изпратен от Бога ангел се яви в храма и прогони от него онези, които принадлежат към тези две категории, то храмът катастрофално ще опустее. Все пак някои от хората както от миналото, така и от нашето време биха останали в него....

...Болшинството от тези хора са странни, затворени, уединени; въпреки тези общи черти те повече от другите се различават помежду си. Какво ги е довело в храма? Трудно е да се отговори, а освен това отговорът няма да бъде еднакъв за всички тях. Подобно на Шопенхауер и аз мисля, че една от най-силните подбуди, водещи към изкуството и науката, е желанието да се избяга от всекидневния живот с неговата мъчителна жестокост и безутешна пустота... да се изскубнем от веригите на вечно променливите ни прищявки... Тази причина можем да сравним с тъгата, неумолимо влечаща гражданина от шумната и мътна обкръжаваща го среда към тихия високопланински ландшафт....

Към тази негативна причина можем да добавим и позитивна. Човек се стреми по някакъв начин адекватно да създаде в себе си проста и ясна картина на света.... Върху тази картина човек пренася центъра на своя духовен живот, за да се сдобие в нея с покой и увереност, които той не може да намери в твърде тесния главозамайващ кръговрат на собствения си живот.“

А. Айнщайн, „Мотивите на научното изследване”

- 35. Какви две категории хора Айнщайн хипотетично отстранява от храма на науката?**
- 36. Какви четири характеристики на оставащите в храма на науката посочва Айнщайн?**
- 37. Отговорете на следните подвъпроси:**
  - А) Коя е негативната причина, тласнала оставащите в храма на науката към него?**
  - Б) Какво сравнение използва Айнщайн, за да я опише?**
- 38. Коя според Айнщайн е позитивната причина, тласнала оставащите в храма на науката и какво науката им носи?**

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ЦИКЪЛ „ФИЛОСОФИЯ”

30 май 2017 г., Вариант 2

Модул 3 – време за работа 120 минути

В свитъка за свободните отговори напишете философско есе по един от зададените фрагменти!

1. „Философията, ако и да не може да отговори на толкова въпроси, колкото желаем, има поне силата да постави такива въпроси, които увеличават интереса към света и да покаже странността и чудото, лежащи точно под повърхността даже на най-обикновените неща във всекидневния живот.“

Бъртранд Ръсел

2. „Разумът ни заповядва по-властно от господар; защото ако не се покорим на господаря, сме нещастни, а ако не се покорим на разума, сме глупави.“

Блез Паскал

3. „Човек е свободен в момента, в който пожелае да бъде.“

Волтер

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

цикъл „Философия” –

30.05.2017 г., ВАРИАНТ № 2

КЛЮЧ С ВЕРНИТЕ ОТГОВОРИ

Задачи от 1. до 30.

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	Г	1
2.	В	1
3.	Б	1
4.	В	1
5.	Б	1
6.	А	1
7.	В	1
8.	Б	1
9.	Б	1
10.	Г	1
11.	Б	1
12.	Г	1
13.	Г	1
14.	А	1
15.	А	1
16.	Б	1
17.	Б	1
18.	В	1
19.	Г	1
20.	А	1
21.	В	1
22.	Г	1
23.	В	1
24.	Б	1
25.	В	1
26.	Б	1
27.	Б	1
28.	В	1
29.	Б	1
30.	Б	1

Задача 31 – 2 точки

любов

Задача 32. – 4 точки

- 1) (хедонизъм) – В;
- 2) (аскетизъм) – А;
- 3) (евдемонизъм) – Б.

Задача 33. – 4 точки.

- А) – неистина;
Б) – истина;
В) – неистина.

Задача 34. – 6 точки

- Аз (Ego) – 1. ;
То (Id) – 3. ;
Свръх-Аз (Super-Ego) – 2.

Задача 35. - 3 точки

Айнщайн отстранява хипотетично 2 групи хора от храма на науката: хора, които се занимават с наука с гордото чувство за своето **интелектуално превъзходство**; хора, които се водят единствено от **утилитарни цели**.

Допустими са и други отговори

Задача 36. – 4 точки

странни, затворени, уединени; повече от другите се различават помежду си
Допустими са и други отговори

Задача 37. – 6 точки

А. Една от най-силните подбуди е желанието да се избяга от всекидневния живот с неговата мъчителна жестокост и безутешна пустота... да се изкубнем от веригите на вечно променливите ни прищявки...

Б. Тази причина можем да сравним с тъгата, неумолимо влечаща гражданина от шумната и мътна обкръжаваща го среда към тихия високопланински ландшафт....

Допустими са и други отговори

Задача 38. - 6 точки

Напр.: Човек се стреми по някакъв начин адекватно да създаде в себе си проста и ясна картина на света. Върху тази картина човек пренася центъра на своя духовен живот, за да се сдобие в нея с покой и увереност, които той не може да намери в твърде тесния главозамайващ кръговрат на собствения си живот.

Допустими са и други отговори

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ФИЛОСОФСКО ЕСЕ (35 точки)

1. Ниво на разпознаване на философската проблематика (философските проблеми), заложена/и във фрагмента – до **5** точки;
2. Ниво на философска осмисленост и интерпретация на проблемите – до **10** точки;
3. Ниво на употреба и владееене на логическия и понятиен инструментариум при формулиране на позиция и излагане на аргументация в нейна подкрепа – до **10** точки;
4. Степен на самостоятелност при тълкуването на проблема във фрагмента – до **7** точки;
5. Ниво на езикова и стилистична култура – до **3** точки